

2 Statlig organisering av petroleumsvirksomheten

Statlig deltakelse

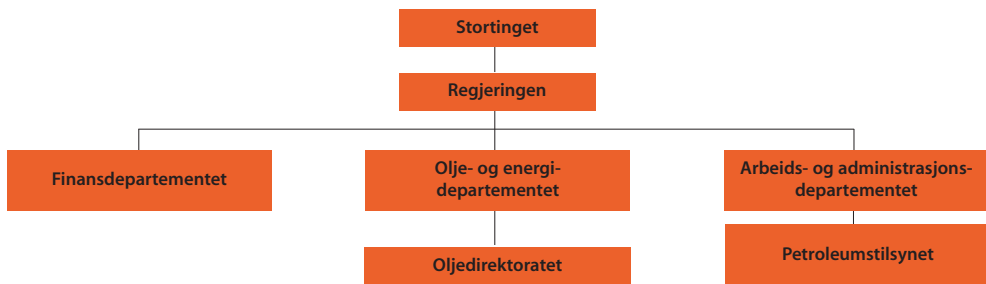
Olje- og energidepartementet

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Oljedirektoratet

Petroleumstilsynet

Figur 2.1 Statlig organisering av petroleumsvirksomheten.

Statlig deltakelse

Stortinget setter rammene for petroleumsvirksomheten i Norge. Store utbyggingssaker eller saker av prinsipiell betydning skal behandles og godkjennes av Stortinget. Kongen i statsråd er gitt fullmakt til  godkjenne utbyggingssaker hvor investeringene er antatt mindre enn 10 milliarder kroner. Olje- og energidepartementet (OED) har det overordnede forvaltningsmessige ansvar for petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel.

Det er departementets oppgave  påse at petroleumsvirksomheten skjer etter de retningslinjer Stortinget trekker opp.

Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet er organisert i fire avdelinger. Disse er Utvinnings- og markedsavdelingen, Petroleumsavdelingen, Energi- og vassdragsavdelingen og Administrasjons- og konomiavdelingen. Ansvaret for petroleumsvirksomheten ligger i Utvinnings- og markedsavdelingen og Petroleumsavdelingen.

Utvinnings- og markedsavdelingen er organisert som følger:

Oljeseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende utbygging, drift, produksjonsavslutning og transport for oljefelt samt markedssprsml vedrørende olje og våtgass. Videre er seksjonen ansvarlig for beredskapssprsml for oljesektoren, herun-

der ansvarlig for lagring av oljeprodukter for kriseforml. Seksjonen er også sekretariat for Petroleumspriserdet.

Gasseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende utbygging og drift av gassfelt samt gasstransport, herunder eieroppfølging av Gassco AS. Markedssprsml vedrørende naturgass er tillagt denne seksjonen. Seksjonen har videre et koordinerende ansvar for disponeringssprsml.

Leteseksjonen

Seksjonen har ansvaret for  koordinere arbeidet med åpning av nye områder for letevirksomhet, gjennomføre konsesjonstildelinger, utforme konsesjons- og letepolitikk og følge opp letevirksomheten.

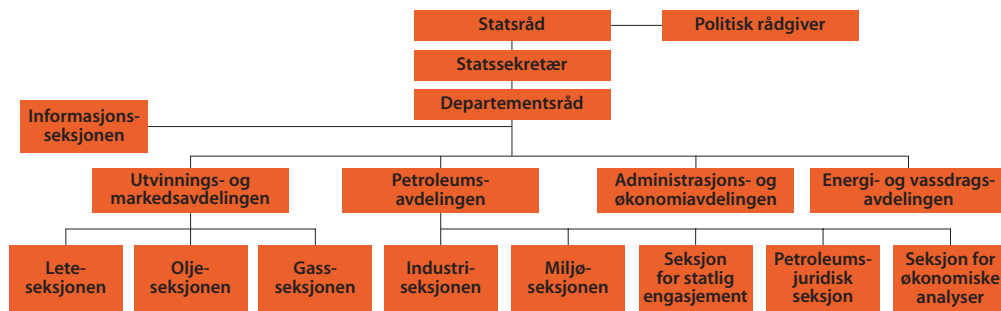
Petroleumsavdelingen er organisert som følger:

Miljseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for koordinering av avdelingens arbeid med miljøspørsmål, herunder klimaspørsmål. Videre er seksjonen ansvarlig for departementets arbeid med internasjonale miljøavtaler vedrørende luftutslipp.

Industriseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende leverandørindustriens engasjement i virksomheten. Industriseksjonen har også ansvaret for den forskningspolitiske oppfølgingen av næringen. Videre er seksjonen ansvarlig for departementets arbeid med internasjonalisering av norsk olje- og gassindustri.

Figur 2.2 OEDs organisering.

Seksjon for statlig engasjement

Seksjonen har ansvaret for eieroppfølging av Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), Statens petroleumsforsikringsfond og statens aksjer i Statoil ASA og Petoro AS.

Seksjon for økonomiske analyser

Seksjonen er ansvarlig for økonomiske analyser som bidrag til utformingen av petroleumpolitikken, herunder departementets arbeid med petroleumsskattesystemet og statens samlede proventy fra petroleumssektoren.

Petroleumsjuridisk seksjon

Seksjonen er ansvarlig for utarbeidelse av lover, forskrifter og annet juridisk rammeverk. Seksjonen har videre ansvaret for å yte juridisk bistand på alle rettsområder som er relevant for departementets arbeid innen petroleumsvirksomheten.

Energi- og vassdragsavdelingen

Energi- og vassdragsavdelingen har ansvaret for arbeidet knyttet til landbasert energiproduksjon, vassdragsforvaltning og energibruk. Arbeidsområdet omfatter blant annet vassdrags-, konsesjons- og energilovgivning, forretningsmessig oppfølging av Statnett SF, koordinering av internasjonalt energisamarbeid, energiøkonomisering og energieffektivisering. Til avdelingen ligger også energi- og miljøsaker.

Administrasjons- og økonomiavdelingen

Avdelingen ivaretar departementets administrative oppgaver og fellesfunksjoner. Avdelingen har ansvaret for organisasjon og personalforvaltning, samt budsjett og økonomiforvaltning.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har det overordnede ansvaret for arbeidsmiljøet og for de sikkerhets- og beredskapsmessige sidene ved petroleumsvirksomheten.

Oljedirektoratet

Den 2. juni 1972 vedtok Stortinget å opprette et oljedirektorat (OD). Oljedirektoratet er administrativt underlagt Olje- og energidepartementet. Fra 1. januar 2004 er Oljedirektoratet delt i to nye selvstendige enheter, Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet, ref. omtale av Petroleumstilsynet under.

Oljedirektoratets viktigste oppgaver er:

- å føre den forvaltningsmessige og økonomiske kontroll med at undersøkelser etter og utnyttelse av petroleum er i overensstemmelse med lovgivning, forskrifter, vedtak, konsesjonsvilkår m.v.
- å føre kontroll med at undersøkelser etter og utnyttelse av petroleumforekomster er i overensstemmelse med de retningslinjer departementet fastsetter
- å være rådgivende organ for departementet i spørsmål vedrørende undersøkelser etter og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster

Oljedirektoratet ligger i Stavanger, og har et avdelingskontor i Harstad.

Petroleumstilsynet

Som resultat av behandlingen av St.meld. nr. 17 (2002-2003) om statlige tilsyn ble Petroleumstilsynet etablert 1. januar 2004 ved en deling av Oljedirektoratet. Petroleumstilsynet har myndighetsansvar for sikkerhet, beredskap og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomheten. Petroleumstilsynet har overtatt ansvar for å fastsette regelverk og føre tilsyn med landanleggene knyttet til petroleumsvirksomheten fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Arbeidsdirektoratet. Petroleumstilsynet er administrativt underlagt Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Tilsynet er samlokalisert med Oljedirektoratet i Stavanger.

Statlig deltakelse

Olje- og gassressursene tilhører hele det norske samfunnet og skal forvaltes til beste for nålevende og kommende generasjoner. Et overordnet mål for regjeringens olje- og gasspolitikk er derfor at en størst mulig andel av verdiskapingen fra olje- og gassvirksomheten skal tilfalle fellesskapet.

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE)

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten ble opprettet med virkning fra 1. januar 1985, ved at de fleste av Statoils utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel ble delt i en direkte økonomisk del til staten (SDØE) og en økonomisk del til Statoil. Ordningen innebærer at staten på lik linje med øvrige aktører på norsk kontinentalsokkel betaler en andel av alle investeringer og kostnader i prosjekter tilsvarende statens økonomiske eierandel. Staten får på linje med de øvrige eierne en tilsvarende andel av inntektene.

SDØE er et feltspesifikt virkemiddel. SDØE deltakelsen gjenspeiler ressurspotensialet og den forventede lønnsomheten i de respektive rundene på det tidspunktet da tildelingen fant sted.

Statoil ASA

Samtidig med opprettelsen av Oljedirektoratet i 1972 vedtok Stortinget å opprette et statlig oljeselskap, Statoil. Statoil har til formål selv, eller gjennom deltakelse i eller sammen med andre selskaper, å drive undersøkelse etter og utvinning, transport, foredling og markedsføring av petroleum og avledede produkter, samt annen virksomhet. 18. juni 2001 ble Statoil delprivatisert og notert på Oslo Børs og New York Stock Exchange. Staten eier per 1. januar 2004 81,7 prosent av aksjene i selskapet. Stortinget har åpnet for ytterligere reduksjon av statens eierinteresse ned til 2/3 av selskapets verdi.

Allmennaksjelovens bestemmelser gjelder fullt ut for statens rolle og beslutningsmyndighet som majoritets-eier i Statoil. Særreglene for statsaksjeselskaper falt bort etter delprivatiseringen av Statoil i 2001. Som majoritets-eier i selskapet har staten likevel stor innflytelse, blant annet i forhold til selskapets vedtekter og gjennom deltakelse på generalforsamlingen.

I prospektet for børsnoteringen av Statoil er det nevnt at staten har gitt uttrykk for at den – som en av flere aksjonærer - vil konsentrere seg om saker som knytter seg til avkastningen på kapital og utbytte med vekt på langsiktig utvikling av lønnsom virksomhet og verdiskaping for alle aksjonærer.

Statoil har fremdeles ansvaret for å markedsføre og selge statens olje og gass sammen med sin egen gjennom en egen avsetningsinstruks.

Petoro AS

Petoro AS ivaretar SDØE på vegne av staten. SDØE-andelene eies fremdeles direkte av staten. I følge Petoros formålsparagraf, som er fastsatt i § 2 i selskapets vedtekter, skal Petoro «ivareta de forretningsmessige forhold knyttet til statens direkte engasjement i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel og virksomhet i tilknytning til dette».

Olje- og energidepartementet, som ansvarlig eierdepartement, har definert følgende tre hovedoppgaver for selskapet:

1. Ivaretagelse av statens direkte deltakerandeler i de interessentskap der staten til enhver tid har slike
2. Overvåkning av Statoils avsetning av den petroleum som produseres fra statens direkte deltakerandeler, i tråd med avsetningsinstruksjonen gitt til Statoil
3. Økonomistyring, herunder føring av regnskap, for statens direkte deltakerandeler

Petoro drives på grunnlag av bevilgninger fra staten og erverver ikke egne inntekter fra SDØE-andelene. SDØE ivaretas for statens regning og risiko. Utgifter og inntekter knyttet til SDØE kanaliseres over statsbudsjettet.

Gassco AS

I forbindelse med delprivatiseringen av Statoil vedtok Stortinget å opprette et eget selskap for transport av naturgass. Gassco AS ble stiftet 14. mai 2001.

Myndighetenes hensikt med opprettelsen av Gassco er:

- Transport- og behandlingsanleggene skal tjene alle brukere av gasstransportsystemet og bidra til en samlet effektiv utnyttelse av ressursene på kontinentalsokkelen.
- Den ansvarlige for driften av transportsystemene for gass skal opptre nøytralt i forhold til alle brukerne av transportsystemet.
- Den ansvarlige for driften har en sentral rolle når det gjelder videreutvikling av transportsystemet.

Gassco tok over som operatør for alle de viktigste rørledningene for i landføring av gass og de viktigste landanleggene 1. januar 2002. Fra 1. januar 2003 er disse rørledningene og anleggene etablert i en enhetlig eierstruktur (Gassled) med Gassco som operatør. Fra 1. februar 2004 er også Kollsnes gassbehandlingsanlegg en del av Gassled. Gassco er lokalisert på Bygnes i Karmøy kommune. Selskapet er 100 prosent statlig eid.

For mer utfyllende informasjon om statlig engasjement i norsk petroleumsvirksomhet henvises det til Olje- og energidepartementets internettsider <http://www.oed.dep.no>